

Lužianky budujú!

Vážení občania, čitatelia, našich obecných novín, týmto príspevkom, Vás chceme informovať o prácach ktoré sa od posledného čísla novín v našej obci realizovali, realizujú alebo ešte len budú realizovať.

Po prípravných prácach, ktoré obsahovali hlavne projektové dokumentácie, rôzne súhlasy, vyjadrenia a vo finálnej časti na vydané stavebné povolenia nasleduje časť samotnej realizácie prác. Pred samotnou realizáciou ešte predchádza výber dodávateľa v rámci zákona o verejnom obstarávaní a na koniec samotná realizácia stavby.

Najdôležitejšou, ale aj finančne najnáročnejšou stavbou v roku 2021 je výstavba kanalizácie „III. ETAPA – 2.časť“ Stavbu realizuje stavebná firma STAVEKO – Ing. Marián Sáhul. So stavbou sa začalo 21.06.2021 odovzdaním staveniska realizujúcej firme. Pracuje sa na uliciach Počašie, Venušina, Radošinská a časť ulice Na ihrisko. Zároveň sa vybuduje prečerpávací stanica s príslušenstvom a tlakové potrubie. Cena prác podľa zmluvy je 585 000,- Eur a vybuduje sa 1536 m gravitačnej kanalizácie, 307 m tlakovej kanalizácie, 103 prípojek a jedna prečerpávací stanica. Pre efektivitu dá obec vybudovať ešte prípojky naviac k pozemkom, na ktorých sa ešte nenachádzajú postavené domy z dôvodu, že neskôršie nebude potrebné rozkopávať cestu. Tieto práce budú ako práce naviac, ale v cenových reláciách podľa zmluvy. Aj táto stavba, ako mnoho iných stavieb má svoje problémy, ako je väčšie množstvo spodnej vody, ktorú treba odčerpávať a zároveň upravovať podložie. Ale najväčším problémom stavby je výskyt azbestocementu v podloží na ulici Radošinská. Azbestocementový odpad bude musieť vo výkope odstrániť špecializovaná firma, ktorá má na tieto práce oprávnenie. Vďaka dobrému a zodpovednému hospodáreniu obce tieto práce môžeme realizovať z vlastných zdrojov.

Druhou najvýznamnejšou stavbou je rekonštrukcia a výstavba chodníka na Sasinkovej ulici. Celá stavba sa nachádza na pozemku Slovenskej republiky, ktorý je v s práve železníc. Ak chcela obec získať

povolenie musela zaplatiť jednorazový poplatok za vecné bremeno pre realizáciu chodníka. Základom prác je rozšírenie cesty na šírku 5,5 m zhutnenie krajníc, uloženie obrubníkov, zabudovanie 1246 m² živичného povrchu (asfaltu), odvodnenie a vybudovanie nového chodníka o ploche 298 m². Práce realizovala firma Cesty Nitra s vy súťažnou sumou 82 200,- Eur. Zároveň sa komunikovalo so spoločnosťou Slovak Telekom, a. s. o možnosti preloženia dvoch telefónnych stĺpov. Nakoľko sa jedná o vyvolanú investíciu obcou, bude musieť obec na svoje náklady znášať preloženie stĺpov. V Veríme, že rekonštrukcia cesty a výstavba chodníka bude slúžiť všetkým občanom a zároveň sa zvýši bezpečnosť a komfort v pešej a cestnej premávke.

Treťou významnou stavbou je výstavba Studeného skladu nemobilnej mecha-

nizácie obce Lužianky. Výstavbu realizuje stavebná firma BOMIF, s. r. o. Cena prác, ktoré vzišli po verejnom obstarávaní je 146 326,94 Eur. Sklad má rozmery 9,48 m x 1 5,69 m a výšku 6,15 m. Je umiestnený vedľa rozostavanej hasičskej zbrojnice, tak aby sa maximálne využil priestor dvora. Stavba ako vyplýva zo samotného názvu bude slúžiť na uskladnenie nemobilnej mechanizácie obce Lužianky, mechanizácia nebude priamo vystavená poveternostným vplyvom, tým sa predĺži jej životnosť a zároveň údržba a opravy sa budú môcť vykonávať aj za nepriaznivého počasia.

Ako ste si všimli zmeny sa dejú aj pred samotným obecným úradom. Najdôležitejšou úlohou bolo potrebné upraviť plochy na parkovanie motorových vozidiel hlavne pozdĺž ulice Rastislavova, kde bolo nebezpečné vychádzanie na

hlavnú cestu. Tým že sa odstránilo oploštenie a plochu parkoviska sme posunuli viac k obecnému úradu, získali sme lepšie rozhľadové pomery pri výjazde na hlavnú cestu a tým zvýšili bezpečnosť dopravy. Ďalším problémom bolo parkovanie obecných motorových vozidiel. Vytvorením spevnenej plochy pozdĺž prístupovej komunikácie k obecnému úradu sa tento problém vyriešil. Obecné autá parkujú pred obecným úradom a nerobia prekážku stránkam ktoré navštevujú úrad. Zároveň vzniklo miesto pre motorové vozidlá označené ZŤP.

V ďalšej etape sa upraví okolie pred obecným úradom odstránia sa oploštenia, vybuduje sa nové oploštenie, ktoré oddelí dvor obecného úradu od prednej časti, vykoná sa výsadba zelenie osadia sa informačné tabule a drobný imobilár vrátane vybudovania nového altánku a lavičiek. Po ukončení realizácie tieto práce skultúria okolie obecného úradu a celkovo sa zatraktívni jeden z najfrekventovanejších priestorov obce.

V druhej polovici augusta v časti obce Holotka sa osadili prvky detského ihriska. Je ešte potrebné celé ihrisko oplotiť a zabudovať ešte dva prvky. Pieskovisko a preklápaciu hojdačku.

V letných mesiacoch prebiehali práce aj v našich školských zariadeniach hlavne oprava sociálnych zariadení v základnej škole. Výmena obkladu. Vybudoval sa prechod medzi materskou školou a jedálňou.

Obec na svojom cintoríne (Nový cintorín) vybudovala miesta na umiestnenie urien. Je to skladačka 2x12 urnových miest. Spolu máme 24 urnových miest, ktoré môžeme postupne rozširovať. Je to nový prvok, ktorý určite má svoj potenciál a zároveň nám bude aj esteticky pôsobiť na pietnom mieste.

Obec nielen že, buduje, ale zároveň má pripravené a pripravuje nové stavby po stránke projekčnej, vybavovania stavebných povolení, ale aj podávania žiadostí na rôzne fondy v rámci aktuálnych výziev. Hlavnými pripravovanými stavbami sú:

Stavebné povolenie na Kanalizáciu obce Lužianky III. Etapa – 3. časť, pripravuje sa výber dodávateľa

Máme vybavené stavebné povolenie na stavebnú úpravu autobusovej zastávky v časti Holotka smerom na Zbehy. Stavbe je pripravená aj s výberom dodávateľa. Začiatok realizácie bude v tomto roku podľa počasia.

Máme podanú žiadosť na nenávratný finančný príspevok vo výške 180 000 Eur.

Na „Športovú záhradu“, v rámci potrebných povolení a projektovej dokumentácie. Žiadosť je v procese hodnotenia.

Koncom mesiaca september, alebo začiatkom mesiaca október má byť zverejnená už dlho očakávaná výzva na Denný stacionár. Máme zabezpečenú projektovú dokumentáciu a máme vydané právoplatné stavebné povolenie. Potrebne je vypracovať žiadosť o nenávratný finančný príspevok v súlade s výzvou riadiaceho orgánu.

Pripravujeme povolenia na rekonštrukciu Korytovkej a Tatranskej ulice

Začalo sa s vysporiadaním pozemkov na zvýšenie kapacity odberu elektrickej energie pre viacero nových užívateľov v časti Kajsa

Máme rozpracovaný projekt na úpravu a výsadbu okolia pred obecným úradom

Záverom príspevku by som chcel podotknúť, že okrem spomínaných prác obec so svojimi pracovníkmi zabezpečuje pravidelné kosenie všetkých verejných plôch, údržbu zelene, úpravu cintorínov, zabezpečuje čistenie celej obce a zber drobného odpadu, ktorí nezodpovední občania uložia, vyhodia na miesta, ktoré nie sú k tomu určené a tým zamestnávajú zbytočne našich pracovníkov, ale aj kazia vzhľad obce. Obec taktiež so svojimi pracovníkmi sa stará o verejné osvetlenie, obecný rozhlas, údržbu verejných miestnych komunikácií a o mnoho ďalších drobných činností.

Nie len obec môže za to aký má vzhľad, ale veľa závisí aj od občanov v akom prostredí žijú, ako si upravia priestor okolo domov, ale aj pred svojimi domami. Netreba čakať iba na to, kedy bude obec kosiť, ale pred domom si svoj priestor môže každý udržiavať aj sám. Ing.Ivan Habiňák, Samostatný referent pre správu obce a investície

*Ing. Ivan Habiňák
samostatný referent
pre správu obce a investície*

Prvý máj

Prvý máj je sviatok práce, tento deň sa oslavuje na celom svete. Ale je to aj zároveň začiatok najkrajšieho mesiaca v roku. Ved' nie na darmo sa hovorí „máj mesiac lásky“.

Hlavne po dedinách je tradičným zvykom, že predvečer prvého mája chodia mládenci po dedine a stavajú svojím milým máj (vrcholec stromu upevnený na dlhej žrdi ozdobený farebnými stužkami) pred ich domy. Aj naši mládenci postavili máj pred Obecným úradom. Keď že, z pandemických dôvodov je zákaz zhromažďovania, zorganizovali sme malé privítanie 1. mája za účasti nášho starostu Jozefa Bojdu, Mgr. Anny Očapkovej, Eleny Vargovej, Anny Stanovej a

Vojtecha Korpáša.

Pri stavaní mája nám zaspievala vnučka Jožka Lauku, Pavlínka Lauková májovú pieseň a ostatné detičky sa k nej pridali, Ninka Stanová, Saška Stanová, Viktória Vargová, Rebeka Masariková a jeden jediný chlapček – Andrej Bulla. Detičky dostali za odmenu maškrtky. Bolo, že to radosti. Od samej radosti sa im ani nechcelo ísť domov. Detičky mali oblečené kroje, ktoré šila Elena Vargová a Anna Stanová jej pomáhala. Anna Poláčiková dala bodečkovú látku, Anna Stanová dala látku ružovú. Detičky boli zlate a veľmi im to pristalo.

Anna Stanová

Deň detí

„Deti“ to je naša budúcnosť. Musíme ich chrániť a viesť k zodpovednosti. Všetky deti majú mať krásne detstvo, aby si vážili život a svojich rodičov. Dať im vzdelanie aby sa zaradili do spoločnosti. Náš dôchodca a spevák Vojtech Korpáš im pripravil krásne maľované rozprávkové postavičky, ktoré sme umiestnili na detské ihrisko Kajsa. Radosť bola úžasná. Tie krásne a milé žiarivé očka detí, to sa nedá opísať. Deti sa fotili pred postavičkami a mali radosť aj rodičia.

Prajeme všetkým deťom radosť zo života, aby vyrastali do krásy a do múdrosti.

Anna Stanová

Hasiči, leto a prázdniny

Aj cez prázdniny členovia DHZ nezaťahali a venovali sa technike, tréningu na cvičenia a súťaže. Prvý prázdninový mesiac sme venovali technike. Opravené nedostatky na vozidle Avia 30 K, ktorá úspešne absolvovala STK kontrolu bol iba začiatok práce. Označenie všetkých vecí našim logom v hasičskom vozidle „Iveco“, ako aj označenie hadíc nás zamestnalo asi dva dni. Intenzívny tréning a prvá súťaž v Lužanoch to bol začiatok druhého mesiaca prázdnin. Potom prišla akcia „Deň s hasičmi“ na školskom dvore. Pekné počasie, bohatý program, ukážky hasenia požiaru, vyslobodzovanie zranenej osoby z havarovaného auta a mnoho ďalších ukážok. Sprievodný program bol bohatý a atrakcie pre najmenších boli stále obsadené. Penová show, kde sa s penou zabávali aj dospelí, naznačovala že táto zábava sa ľuďom páči. Na koniec akcie nám náš vdp. Mgr. Ondrej Kellner, požehnal hasičské auto aj povodňový vozík. Kladné ohlasy na toto podujatie nás potešili.

22.08.2021 večer sa konala Výročná členská schôdza nášho dobrovoľného hasičského zboru. Bilancoval sa rok 2020 a nastolili sa ciele do budúcnosti. Cez ďalší víkend nás povolali na cvičenie do obce Ivanka pri Nitre kde sme cvičili s ďalšími hasičmi z okolitých obcí. Na cvičení sa zúčastnili: Peter Chudiak. Michal Hruška. Michal Blaško. Alexandra Cocherová. Martin Bartuš. René Stránsky. Podieľali sme sa na diaľkovej doprave vody k požiaru. Po skončení veliteľia pochválili prístup a pripravenosť všetkých zúčastnených dobrovoľných hasičov. Tento deň poobede po cvičení náš športový tím nastúpil na súťaž v meste Nesvady. Náš výkon ale na víťazstvo nestačil...možno na budúce.

Dňa 31. 08. 2021 vo večerných hodinách sme boli na požiadanie starostu obce vyslaní na pomoc do miestnej firmy CAMPRI, kde sme odčerpávali vodu z nádrže čerpadlom „Magirus“, ktoré je súčasťou výbavy Iveca. Čerpadlo bez väčšej námahy svoju úlohu zvládlo. Majiteľ firmy bol veľmi spokojný a hasičom poďakoval za ich pomoc. Na tejto akcii sa podieľali tí istí členovia ako na cvičení.

V rámci požiarnej prevencie nás čakajú vykonať ešte preventívne kontroly v obci v spolupráci s preventivárom PO obce. Do konca roku máme naplánované ešte mnohé úlohy o ktorých vás poinformujeme na budúce.

Zimné vykurovacie obdobie – prevencia vzniku požiaru

Začiatok vykurovacieho obdobia a zimné vykurovacie obdobie je sprevádzané zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov v rodinných domoch. Hlavnými

príčinami požiarov v tomto období sú najmä nevedomosť, nedbalosť občanov, nesprávna inštalácia a prevádzka lokálnych palivových spotrebičov, elektrotepeľných spotrebičov a zariadení ústredného vykurovania a nedodržiavanie najzákladnejších požiarnebezpečnostných predpisov. Požiare v uvedených stavbách každoročne dominujú v štatistike požiarovosti nielen z hľadiska ich počtu, ak neberieme do úvahy požiare v prírodnom prostredí, ale aj z hľadiska výšky spôsobenej škody. Nežiaduce prvenstvo je zaznamenávané aj v počte usmrtených a zranených osôb. Zo štatistiky vyplýva, že opatrnosti nie je nikdy dostatok, a preto prijmite niekoľko rád, aby sme v nastávajúcom zimnom období mali požiarov čo najmenej.

Aby sme predišli požiarom, dodržiame nasledujúce rady:

inštaláciu vykurovacích telies, sporákov a pod. prenechajte osobe s odbornou spôsobilosťou, priplnom rešpektovaní pokynov výrobcu, vysýpanie popola z vykurovacích telies vykonávajúte zásadne do nehorľavých a uzatvárateľných nádob, nepoužívajte horľavé kvapaliny k rozkurovaniu v lokálnych spotrebičoch na tuhé palivo (benzín, petrolej, acetón), horľavé materiály neskladujte v blízkosti vykurovacích telies – dodržiavajte bezpečnú vzdialenosť, udržiavajte poriadok a čistotu na povalách v blízkosti komínov a v pivniciach, používajte vykurovacie telesá nepoškodené, len v dobrom technickom stave,

neprehrievajte vykurovacie telesá, neskladujte a nesušte na nich alebo v ich tesnej blízkosti horľavé materiály, ani oblečenie, dbajte na to aby vykurovacie telesá boli vždy umiestnené na nehorľavom podklade, podložka podľa rozmerov

stanovených platným predpisom a aby boli riadne zaústené do komínových priechodov,

tuhé palivo umiestnite aspoň 1 meter od vykurovacieho telesa,

údeniu zabíjačkových špecialít venujte značnú pozornosť, udiareň umiestnite do potrebnej odstupovej vzdialenosti od okolitých stavieb, údenie neponechávajte bez dozoru, dodržujte predpismi stanovené zásady pre používanie horľavých kvapalín, kovových tlakových nádob na propán-bután, tuhé palivá a pod.

Pri kontrole a čistení komínov a dymovodov je potrebné dodržiavať nasledovné:

komín treba udržiavať v dobrom technickom stave a zabezpečovať jeho pravidelnú kontrolu a čistenie,

pred uvedením do prevádzky musí túto činnosť vykonať osoba s odbornou spôsobilosťou,

komíny treba kontrolovať a čistiť v určených lehotách podľa výkonu palivových spotrebičov pripojených na komínové teleso. V stavbách v užívaní občanov sú to spotrebiče s výkonom do 50 kW, lehoty potom sú:

raz za štyri mesiace, ak sú do komína pripojené spotrebiče na tuhé a kvapalné palivá, raz za šesť mesiacov, ak sú do komína pripojené spotrebiče na plynne palivá a ak ide o komín bez vložky, raz za dvanásť mesiacov, ak sú do komína pripojené spotrebiče na plynne palivo a ak ide o komín s vložkou, v prípade potreby doporučujeme obrátiť sa s dôverou na kominársku službu, kde vám poradia a prípadne aj pomôžu.

Palivový spotrebič treba čistiť v lehotách určených jeho výrobcom v dokumentácii spotrebiču.

V prípade hroziaceho nebezpečenstva sa snažte konať kludne a s rozvahou.

Najprv chráňte život a zdravie až potom majetok.

Požiar ohláste čo najskôr na linku 150, poprípade 112.

Čas venovaný dodržiavaniu zásad protipožiarnej bezpečnosti a dôsledné preventívne protipožiarne opatrenia ochraňujú občanom život, zdravie a majetok.

Vážení spoluobčania, dúfame že naše dobre mienené rady padnú na úrodnú pôdu, lebo len ich dôsledným dodržiavaním predídete možnému vzniku požiarov vo Vašich domovoch. Veríme, že prežijete vykurovacie obdobie bez požiarov a želáme Vám spokojné prežitie zimného obdobia v teple Vášho domova.

Ing. Ivan Matúška – preventívár PO obce

Martin Cocher – predseda DHZ Lužianky

Lužianská fazuľa

Pod týmto názvom sa už tradične, každoročne usporiada speváckou skupinou Lužiančanka zábavný program na ktorý sa tešia, nie len naši vďační diváci pre jeho bohatý spevácky repertoár, viacerých speváckych skupín z blízkeho okolia. Úvod piesní patril hosťiteľskej skupine „Lužiančanka“, ktorá si na spestrenie programu pozvala aj ďalšie spevácke skupiny ako Čabanku z Čabu, Podhorančanku z Podhorian, Zbežanku zo Zbehov a samozrejme náš ďalší spevácky súbor Lúč. Po úvodných piesňach a hovorenom slove, bolo zrejmé, že hosťiteľská skupina nasadila tomuto programu veľmi vysoko latku a môžeme tak očakávať veľmi hodnotný program. Druhá hosťujúca skupina bola Čabanka z Čabu. Predstavila sa v podaní vedúcej súboru mám dobre známej pani Mikuškovej, veselím príhovorom a hneď úvodom obdarila nášho pána starostu sklenenou čašou naplnenú rôznorodou a rôzne farebnou fazuľou na znak toho, že dobre vedia kam prišli. Následne zazneli veselé piesne preplnenou sálou Kultúrneho domu, v podaní tejto speváckej skupiny. Neboli to len piesne, ale aj sprievodný tanec tejto veselej skupiny z Čabu. Tancovalo sa na javisku ale aj pred javiskom.

Kyticu piesní pre nás uvlili a z ďalšími krásnymi piesňami nás obdarovali speváčky zo súboru Podhoranka z neďalekých Podhorian. Rýdzo ženská skupina zaujala prítomné obecnstvo svojím hlasovým fondom. Po Podhoranke prišla na scénu naša spevácka skupina Lúč. Po úvodnej piesni sa k „fazuľárom“, prihovoril vtipnou a veselou básňou jej harmonikár

Gašpar Poláček, nám viacej známi pod menom GAŽI. Veselé ľudové, ale aj oslavné fazuľové piesne sa niesli sálou. Šestnásť členná spevácka skupina vedená novozvoleným vedúcim skupiny Palkom Slovákovi nenechala nikoho na pochybách, že je s nimi rátať, keď chceme sa zúčastniť na dobrom, ba čo kvalitnom zábavnom programe. Štvrtým účinkujúcim na tomto zábavnom programe boli naši katastrálni susedia zo Zbehov zo svojou speváckou skupinou s názvom Zbežanka. Po úvodnej piesni pozdravila obecnstvo, prevažne zložené

z fazulárov vedúca súboru Anna Budinská. Po jej príhovore zazneli piesne v rôznom podaní. Od rezkých čardášov až po Slovenské tango "Skôr než odídeš...."

Táto spevácka skupina zložená zo žien a mužov v doprovode nám dobre známeho a skúseného heligonkára Ing. Silvestra Štefanku tak zaujala obecenstvo, že ľudovo povedané, nikto ani nedýchal.

No zlatým klincom tohto programu bola pieseň, v podaní Zbežanky, Španielska pieseň v slovenskom znení EVIVA ESPAÑA.

Po búrlivom jasaní a potlesku pre účinkujúcich vyzvala Mária Pagačovičová, ktorá viedla celý program vedúcich súborov na javisko, kde im starosta obce Jozef Bojda odovzdal ďakovné listy a upomienkové predmety za vynikajúci zábavný program. Následne vyzvala konferencierka program, aby sa všetky účinkujúce súbory zišli na javisku a spoločne si zapievali pieseň „Krčmárik maličký....“

Po krásnom vysokohodnotnom a veselom programe sa na záver podávala už taktiež tradične fazuľovica varená s údeným mäsom a k tomu typickými širokými slížami, ktoré sa zajedala dobre omastenými lokšami. K takejto vynikajúcej pochutine nechýbalo dobré perlivé víno a do chcel mohol ochutnať aj makovú štrúdlu či tvarohový koláč.

Toto všetko, dobrý veselý zábavný program s pozvaním speváckych súborov, ako aj s úžasným občerstvením pripravila spevácka skupina Lužiančanka na čele s ich vedúcou pan Elenkou Vargovou.

Vďaka Vám organizátori za nádherné veselé odpoľudnie po dlhom odmlčaní a stretávaní sa kvôli pandémie. Ešte raz veľká vďaka.

Milan Cabánek.

To bude dobré...

Začalo sa to malou poznámkou od nášho fanúšika, že keď už budeme mať tých 30 rokov od vzniku, patrilo by sa to nejako oslaviť. Tak sme minulé leto začali plánovať veľký koncert a pripravovať naše, v poradí 6. CD, ku ktorému sme pridali aj DVD s našimi klipmi. CD/DVD vyšlo v decembri 2020 s názvom DIOS - TO BUDE DOBRÉ...

Ale keďže sme nevedeli, či bude možné zorganizovať v lete koncert, tak aspoň toto CD/DVD nám malo pripomínať 30 rokov vzniku.

V máji to vyzeralo na to, že by sa ten koncert mohol uskutočniť. A tak sme si stanovili dátum, nedeľa 25.7.2021. Chceli sme, aby ľudia mali pamiatku na vystúpenia a taktiež, aby sme trochu spropagovali našu obec Lužianky. Preto sme sa rozhodli, že tento program bude nahrávaný na kamery a potom vysielaný v TV Senzi. Všetko sa to malo uskutočniť v areáli základnej školy v Lužiankach. No počasie sa trochu s nami zahralo a keďže nám predpovedali na ten deň búrky, tak sme na poslednú chvíľu presunuli vystúpenia do kultúrneho domu.

Do Lužianok si našli cestu ľudia takmer

z pol Slovenska. Sála bola plná, kamery aj účinkujúci nachystaní a tak nahrávanie dvoch častí galavečera, ktorému sme dali názov - To bude dobré... sa mohlo začať.

Postupne sa na pódium vystriedalo 8 kapiel - Profil, Akcent Live, Orions, Duo Mirka a Ondrej, Atmos, Hergottovci, ses-

try Bacmaňákové a Dios. Celý program uvádzal moderátor a zabávač Števo Hruštinec. V druhej časti programu, náš pán starosta Jozef Bojda, hudobná sku-

pina Akcent Live, riaditeľ TV Senzi Noro Mészároš, vydavateľ Karol Erben a majster zvuku Tomáš Kmeť šampanským uviedli do života naše CD a DVD. Na záver takmer 4-hodinového programu

si prišli s nami na pódium zaspievať aj deti našich kamarátov, ktoré nám pomáhali aj pri nahrávaní v štúdiu.

Veľká vďaka patrí starostovi Jozefovi Bojdovi a celému obecnému zastupiteľstvu za finančnú podporu, bez ktorej by sme takúto akciu nedokázali zorganizovať. Ďakujeme aj sponzorom, zvukárom, kameramanom, TV Senzi a všetkým, ktorí nám pomáhali s organizáciou tejto akcie. A v neposlednom rade ďakujeme Vám všetkým, ktorí ste prišli a v týchto ťažkých časoch nás podporili. Veľmi si to vážime!!!

A možno niekedy v blízkej dobe zas TO BUDE DOBRÉ.

Hudobná skupina DIOS

Jubilejná a každoročná výstava záhradkárov

Každoročne sa snaží záhradkárske spoločenstvo dať možnosť návštevníkom si pozrieť ich pestovateľské výsledky. V tomto roku mala výstava ovocia, zeleniny, kvetín a iných tvorivých činností slávnostnejší charakter. Pripomenuli sme si jubilejné 55. výročie založenia záhradkárskej organizácie a súčasne jej 39. ročník výstavy.

Cez víkend 28.8. 2021 už o 13,00 hod členovia výboru v KD Lužianky pripravovali všetko potrebné pre zdarný chod výstavy. Zber vzoriek sa realizoval od 14,00 – 17,00 hod. Po tomto časovom limite bonitačná skupina pod vedením Ing. Petra Majnu a Ing. Milana Cabáneka na základe dosiahnutých celkových bodov určila poradie a miesto vystavovateľov vzhľadom na jednotlivé druhy exponátov.

Nasledujúci deň, nedeľu 29.8. 2021 o 8,00 hod vdp. Mgr. Ondrej Kellner slúžil sv. omšu za zdravie a Božiu pomoc pre pestovateľov. Počas bohoslužby sa určení členovia záhradkárov iniciatívne podieľali na jej slávení, buď čítaniami a prosbami alebo prinášaním obetných darov a darov z úrody. Vdp. farár v príhovore citoval iba časť textu z 2.čítania „V tichosti prijmite zasiate slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše. A slovo aj uskutočňujte, nebudte len poslucháčmi, ...“. Potom prečítal Pastiersky list zaslaný KBS pri príležitosti blížiacej sa návštevy sv. Otca Františka na Slovensko. Z listu si pripomenieme aspoň motto a

logo „S Máriou a Jozefom na ceste za Ježišom“.

Po sv. omši sme sa presunuli do kultúrneho domu, kde sa uskutočnilo slávnostné otvorenie výstavy. Predseda záhradkárov Milan Cabánek v predslove všetkých prítomných privítal a načrtol charakter výstavy a požiadal vdp. farára o cirkevný obrad. Duchovný Otec prečítal príslušné pastoračné slovo, modlitby, prosby a požehnal vystavené exponáty.

V príhovore poďakoval Stvoriteľovi za úrodu a prosil Nebeského Otca za jeho priazeň nielen pre záhradkárov ale aj za priaznivé pestovateľské podmienky pre plodiny. Naznačil vystavovateľom, aby boli vďační za dary zeme Božej prozreteľnosti a zároveň boli štedrí voči blížnym.

V doprovode s predsedom záhradkárov si so záujmom prezrel expozíciu.

Prítomní si nielen prezerali vystavené exponáty, ale ich aj fotografovali a zaujímali sa o niektoré odrody, alebo ich oslovili výrobky šikovných rúk z ich výtvarmi. Veľa návštevníkov sa zúčastnilo prehliadky expozície.

Od 13,00 hod. konferencierka Mária Pagačovičová distingvovaným prejavom uvádzala jednotlivé spevácke skupiny, ktorých piesne niesli v sebe vždy poľnohospodársky ráz. Prítomní si mohli pri počúvaní piesni zaspomínať nielen na svoje mladé roky a niektoré tradičné piesne z našej oblasti, ale mali možnosť obdivovať aj

pestré kroje vystupujúcich. Najskôr sa predstavili dve lužianske skupiny, Lúč a Lužiančanka a za nimi sa prezentovali susedia zo Zbehov – Zbežanka. Počas dvojhodinovej prehliadky ľudových tradícií a remesiel, záujemcovia sa oboznamovali aj s výrobou vystavovaných remeselníckych výrobkov. Niektoré osoby mali záujem o košíky zhotovené z papiera, ktoré mali vzhľad, akoby boli z prútia. Toto vystavovala Ing. Helena Radzová. Ďalšie ženy chceli poznať ako by si mohli vyrobiť šúpolienky a iné darčeky kde sa vplieta levanduľa, s čím ich oboznámila Margita Vilinova. Veľa rôznofarebných, vkusne vyzdobených kraslíc ponúkala Lucia Bezáková, o ktoré mali

záujem osoby, ktoré sa tejto práci venujú a mohli tu nájsť inšpiráciu. Aj Mária Upohlavová udivovala svojimi nevšednými pestrými pletenými darčekmi, ale aj stojanovým stromčekom s broskyňami (zákusok). Robilo jej veľkú radosť, že mohla záujemcov obdarovovať vyrobenými vecičkami.

O 15,00 hod predseda záhradkárov Milan Cabánek vyhlásil vyhodnotenie 39. ročníka výstavy ovocia, zeleniny, kvetín a iných produktov. V tomto roku sa výstavy zúčastnilo 24 pestovateľov.

Počet jednotlivých druhov plodín

Ovocie: 15
Zelenina: 21
Kvetiny: 7
Kolekcie: 10
Iné produkty: 1
Spolu: 54

Exponáty

Ovocie: 55
Zelenina: 188
Kvetiny: 7
Kolekcie: 100
Iné produkty: 5
Spolu: 355

Vyhodnotenie druhov plodín a ocenenia.

Ovocie

1. miesto: Jozef Poláčik
2. miesto: Ing. Dušan Spáč
3. miesto: Igor Oravský

Zelenina

1. miesto: Monika Slováková
2. miesto: Slavomír Šatura
3. miesto: Jozef Poláčik

Kvetiny

1. miesto: Jitka Pekarová
2. miesto: Dana Tatarová
3. miesto: Ing. Zuzana Holešová

Kolekcie

1. miesto: Monika Slováková
2. miesto: Pavol Slovák
3. miesto: Mária Ábelová

Iné produkty

1. miesto: Margita Vilinová
2. miesto: Ing. Zuzana Holešová
3. miesto: Jitka Pekarová

Po prevzatí ocenenia pani konferenciérka pozvala na pódium spevácke skupiny „Irekkí seniori z Járku“, „Tradícia z Drážoviec“ a „Žibrica z Podhorian – Mecheníc“. Každá skupina nielen svojimi srdečnými, duchaplnými, žartovnými a podpichovačnými piesňami veľmi rozveselila prítomných, ale aj ich

doprevádzané slovo a špeciálne hudobné nástroje vylúdili úsmev na tvári publika.

Tento článok uvádza iba výsledky vyhodnotenia 39. ročníka výstavy ovocia, zeleniny, kvetín a iných produktov i výrobkov a iba okrajovo sa dotýka 55. výročia založenia ZO SZZ Lužianky, nakoľko slávnostné podujatie bolo konané spoločne.

So založením Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov, jej históriou a so súčasným stavom ste budete oboznámení v budúcom čísle noviniek v príspevku „55 rokov Organizácie záhradkárov v Lužiankach 1966 - 2021“ od autora Milana Cabánka.

Záverom chcem poďakovať všetkým vystavovateľom, spoločenstvu záhradkárov za ich nezištnú pomoc pri výstave, zapriať speváckym skupinám inšpiratívne piesne, konferenciérke výnimočné tvorivé podnety a všetkým zúčastneným veľa zdravia a slnečných dní na ich ceste životom.

Ing. Katarína Šebová, CSc

Na kus reči s **MILANOM CABÁNEKOM**

o „rozchode“ s Nitrou
a „svadbe“ s Lužiankami,
o dvajdsatjednotke,
referende, anonyrne,
o prvom televízore
i špatných policajtoch

Starosta na chvíľu

Do budovy vošiel rezkým krokom s diplomatkou v ruke. Hneď ho bola plná sobášna sieň. Prenikavý hlas, úsmev doširoka a iskry z očí dávali na známosť, že tento chlap zďaleka nemôže mať sedemdesiat. Aj keď má reálne ešte viac. Pohodlne sa usadil do prvého radu, prekrižil si ruky, očami premeral každý kút asi najdôležitejšej miestnosti Obecného úradu v Lužiankach: „Keby tieto steny vedeli rozprávať... Všeličo sme tu prežili, preskákali...“

Dnes sme si do redakčného kresla pozvali vzácneho hosťa. Zvyčajne stojí na druhej strane našich Lužianskych novín. Spracúva a upravuje informácie, aby sa dali dobre čítať, dáva tipy na zaujímavé články, vrtá sa v archíve, vyberá fotky. Dnes bude predmetom záujmu a tak trochu aj na grile on. Milan Cabánek, jedna z najvýznamnejších osobností obce Lužianky, otec myšlienky osamostatnenia sa obce, dlhoročný starosta i poslanec pristal na debatu bez váhania. A verte, že sa v nej cítil ako ryba vo vode. Takže, začíname, úvodné slovo nášho hosťa.

„Komunálna politika? Dostal som sa k nej ako slepý k husliam. Povoláním som strojár. Písal sa rok 1989 a oslovili ma domáci, vraj či nejdem do volieb za Lužianky ako poslanec v mestskom nitrianskom parlamente. Hovorím, no dobre, skúsím to. A vyšlo to.“

Lužianky sa stali mestskou časťou veľkej Nitry od roku 1976. Vtedy sa všetko v Československu masívne zlučovalo, taký bol módný trend. Mestá sa rozrastali, lebo k nim lepili okolité dediny. Z nich sa stávali mestské časti a postupne chradli, pustli, boli na okraji záujmu. Povedzte mi, čo môžete ako poslanec vybaviť, či presadiť, keď celkovo bolo v Nitre 62 poslancov a my za Lužianky sme boli až dvaja!? Vybavíte veľké nič. Zato mestskí nitrianski poslanci si odhlasovali všetko, čo potrebovali. Bola to podľa mňa postupná cesta našej dediny do záhuby.

Pri príležitosti vzniku Slovenskej republiky, presne 3. januára 1993, sme sa v kultúrnom dome, stretli, my domáci. Špekulovali sme ako byť znova sami sebou. Riešením bolo miestne referen-

dum o odčlenení sa Lužianok od mesta Nitra a to sa aj veľmi skoro uskutočnilo. Podmienky referenda neboli také prísne, ani komplikované - ako dnes. Nemali sme vtedy ani tritisíc obyvateľov, takže stačilo, ak nadpolovičná väčšina zúčastnených podporí osamostatnenie. Referendum bolo platné, aj úspešné. Takmer 90 % obyvateľov hlasovalo za samostatné Lužianky. Od 1. júla 1993 sme sa uznesením vlády stali samostatnou obcou. Začali sme gazdovať sami“.

Osamostatnenie Lužianok v lete v roku 1993 bolo aj vašim osobným víťazstvom, súhlasíte?

„Nikdy som sa na to takto nepozeral. Ani dnes, s odstupom takmer tridsať rokov. Ľudia sa chceli osamostatniť, bola to ich prirodzená vôľa. Tak to cítili, tak to chceli. Tak to aj mali. Okrem mňa tomu to procesu fandili a pomáhali desiatky ďalších ľudí. Takže moje zásluhy by som nepreceňoval.“

Prečo sa vlastne zdvihla vlna samo-

statnosti a naopak, čím argumentovali ľudia, ktorí chceli ostať súčasťou veľkej Nitry?

„Začnem od konca. Osamostatnenia sa báli tí, čo si zvykli na mestskú dopravu. Báli sa, že nám ju stopnú. Keď sme sa stali súčasťou Nitry, do Lužianok zaviedli autobusový spoj číslo 21. Ale aj keď sme sa odtrhli, dvadsaťjednotka obci ostala. Dokonca funguje aj dnes, spája lužiansku s nitrianskou železničnou stanicou. Na jednej strane som ľudí, čo sa nechceli odtrhnúť, chápal. Lužianky sú dlhé 4200 metrov, autobusy stáli na každom pol kilometri. Keby sme dopravu stratili, prejsť z jedného na druhý koniec toľké kilometre peši nie je sranda. Ale bol to asi jediný a slabý argument proti tomu, čo chcela väčšina.“

A čo chcela?

„Poviem vám to takto. Mňa poháňalo poznanie, že som síce bol tri roky mestský poslanec za Lužianky, ale tie tri roky som kričal do vetra. Jeden-dva poslanecké hlasy nič nezmôžu a mestu stačilo, že mestským častiam len sľubovalo. Spravili nám síce časť vodovodu, ale aj to len tak naoko. Pri vinárskych závodoch, ktoré boli vtedy v Lužiankach top fabrikou, voda bola. Chceli sme ju potiahnuť do celej obce. Podarilo sa vykopáť do zeme dvakrát po 1950 metrov vodovodných rúr, ktoré ešte tri roky neboli funkčné – a to bolo všetko.“

Ale...Ako mešťania sme mali drahších psov. Drahšie štekali, lebo daň za psa bola vysoká. Mali sme už aj smetiaky. Dovtedy sme v pohode fungovali aj bez nich a obec bola čistejšia. Dovtedy si ľudia po sebe odpad spontánne odpratali, zlikvidovali.“

Aké boli začiatky začiatku samostatnosti?

„Začali sme z nuly, z ničoho. Ale boli sme odhodlaní, dobre naštartovaní. Vybavili sme si bezúročnú pôžičku od mesta, hravo sme ju splatili. Bolo tu totiž zopár súcich firiem, ktoré dobre fungovali, napredovali a obec ich podporovala a z nich mala príjem.“

Ako sa s výsledkami referenda zmierilo mesto Nitra?

„Asi ťažko, ale muselo ich rešpektovať. Lužianky, ako som spomínal, boli v tom čase pomerne vyspelá obec vďaka sil-

nému zázemiu firiem. Mali sme tu trebárs strojárne nákupných podnikov, bolo tu poľnohospodárske silo, vinárske závody, boli tu menšie organizácie. A neboli sme jediná dedina, čo sa v tom čase odtrhla od Nitry. Prišla taká vlna, Ivanka pri Nitre, hneď po nežnej revolúcii Hrnčiarovce, potom my... Mesto Nitra rávalo veľké straty.“

V obecnej histórii sme zabudli na dôležitý detail. Súbežne s procesom osamostatnenia, ktorý musel niekto koordinovať, sa v obci konali prvé komunálne voľby...

„Povedali mi, že keď som sa už zaslúžil o odtrhnutie Lužianok od Nitry, nech kandidujem za starostu a potiahnem to do riadneho termínu volieb. Tak hovorím – dobre. Máme tu šikovných, mladých ľudí, ktorí o rok po mne prevezmú opraty. Aby ste rozumeli, štvorročné komunálne obdobie sa síce končilo v roku 1994, lenže po júli 1993 už samostatné Lužianky potrebovali na celý rok starostu. Tak ma presvedčili, aby som šiel kandidovať – na chvíľu. Starostovská chvíľa sa nakoniec natiahla na 17 rokov a ako bonus pribudne od roku 2010 poslanecký obecný mandát.“

Vznik Slovenskej republiky a predtým nežnú revolúciu 1989 sprevádzala eufória. Z vašich slov cítiť, že zafungovala aj vo vašej obci.

„Určite. Bola to taká euforická vlna. Vytvorili ju starí aj mladí, stredná generá-

cia a všetci sme ťahali za jeden povraz. Jedna perlička z tohto obdobia. Raz v noci zo soboty na nedeľu došlo tu, na obecnom úrade k vlámaniu. Bol to riadny humbuk. Vylomené mreže, poškodené okná, vypáčené dvere, všade policajti, psy. V nedeľu ráno to riešila celá dedina. Keď sa babky vracali z kostola, pristavila si ma jedna z nich, mala asi 90 rokov a hovorí mi:

Milo, veru, nerobíš dobre, nerobíš dobre... A čože nerobím dobre? - pýtam sa jej. Babka si ale stále mlela to svoje. Napokon z nej vyliezlo, že som zavolať špatných policajtov. Mal si zavolať ozajstných policajtov s poriadnymi frčkami, toto sú len takí zasrani, frčky im nevidno!

Ako vidíte, ľuďom záležalo na našej obci, čo sa v nej deje. Zaujímali sa o veci verejné, všetko riešili, aj policajné frčky."

Ktoré z tých 17 rokov starostovania, či momentov počas nich, boli najťažšie?

„Asi volebné obdobie v čase najväčšieho rozmachu obce. Dokončovali sme vodu, rozrábali plynofikáciu... Keďže ľudská závisť je veľká čarodejka, po dedine riešilo aj takéto: „Gdoví, čo z toho ten starosta má, ket robí tolko veci naraz. Šak to neni normálne...“ Na základe takéhoto anonymu z dediny prišli na úrad skontrolovať verejné súťaže a obstarávania. Samozrejme, nič nekalé sa nedokázalo, lebo sa ani nič nekalé nerobilo. Mal som akurát nervy z toho, že okrem budovania obce musíme riešiť aj podnety od ľudí,

ktorí sa asi nikdy nezmierili s tým, že už nie sú mešťania."

A naopak, najkrajšie obdobie v starostovskom úrade?

„Viete, čo? Napriek občasnému zmätkom a polenám pod nohami si myslím, že pekný a zmysluplný bol každý z tých sedemnástich rokov. Keď k tomu pridám osem poslaneckých rokov, a tri roky v mestskom parlamente, tak som Lužiankam venoval 28 rokov života, a nelutujem to."

Dnes ste dôchodca. Keď tak chodíte po dedine a obzeráte sa, čo po Vás, po Vašom pôsobení v Lužiankach ostalo? Aká je to stopa?

„Prvé, čo sa nám podarilo – máme zdravú, dobrú vodu. Výskumný ústav poľnohospodársky realizoval kedysi na našich lánach výskum, hnojila sa pôda, aby boli vyššie výnosy z hektára. Hnojivá

sa cez nasýtenú pôdu dostali do spodných vôd a ich kvalita robila neplechu v obci. Podarilo sa nám získať prostriedky, aby sme tú vodu vyčistili, a rovnako aj financie z fondov nám pomohli pri zavedení plynu. Podarilo sa nám realizovať mnohé investičné projekty – chodníky po celej dĺžke obce, rekonštruovali a obnovili sa cintoríny, nový cintorín sa vybudoval, pripravili sa podklady na kanalizáciu, ktorá sa za súčasného starostu realizuje..."

Nahliadnime do spoločenského života v obci. Čo všetko sa podarilo, aké komunitné združenia, spolky na narodili, rozvíjali, prežili?

„Kultúrny dom, kde teraz sedíme, bol skolaudovaný v roku 1968. Lenže nebol zapísaný v katastri, lebo to vtedy nebolo treba. Keď sme sa odčleňovali od mesta, pýtal som sa na majetok, ktorý patril Lužiankam, vedený vtedy ako súčasť mestského majetku. Dali nám 250 stoličiek a oponu. Hovorím, fajn, a čo ďalej? Kde je kultúrny dom? Muse-li sme ho vysporiadať. Tu sme mali aj prvú kanceláriu. Kultúrny život v obci? Pokiaľ sme boli súčasťou Nitry, bol nám pridelený kultúrny pracovník. Ten o živote, tradícii, histórii vedel málo, nebol odtiaľto. Bola to povinná jazda, ráno prišiel, odsedel v kancelárii, občas nejaká akcia, poobede čo najskôr odišiel.

Po osamostatnení sa to parádne rozbehlo. Partia ľudí v zrelom veku, päťdesiatnici, ktorí si pamätali aj mladé časy, začali robiť dožinkové slávnosti: pochovávanie basy, maškarné plesy, zábavy, besedy.

Začala sa tu oprašovať, moderne sa tomu hovorí – identita. Vytvorili sa tu spevácke súbory, spolok zväzu žien, dôchodcovia majú svoju komunitu, záhradkári“.

Ktoré z osobností obce Vám ostali zapísané v pamäti doteraz?

„Ten zoznam je dlhý, ak by som mal spomenúť všetkých. Určite sem patria Berecoví, Kadleckí, Jozef Javor, ktorý sa veľmi pričínal o kultúru a rozvoj,

Anna Polačiková, Emilia Hrušková, Eva Jančíková, mnohí ďalší. Nech mi odpustia všetci, na ktorých som zabudol.“

Aký zmysel malo celoživotné poslanie starostu, poslanca, komunálneho politika Milana Cabánka?

„Podarilo sa niečo, čo ma hreje na duši. Dedina sa vydala vlastnou cestou. S týmto príbehom je spojených more skúseností, nezvyčajných situácií, množstvo stretnutí, formovania charakterov, veľa emócií, dobrých rozhodnutí, úspechov, radosti, zadosťučinenia. Ale urobili sa aj chyby. Kto robí, robí aj chyby. Išli sme do neznáma. Mnohí nám sľubovali pomoc,

niektorí vydržali, niektorí nie. S tými, čo vydržali, som to ťahal dlhé roky.“

Boli situácie, keď ste to chceli vzdať?

„Popravde, ani neviem. Mňa keď vyhodili dvermi, vrátil som sa oknom. Ľudia ma brali takého, aký som. Priameho, rázneho, neoblomného, čo na srdci, to na jazyku. Vždy som uprednostňoval osobný kontakt, priamu debatu. Ďalšia dôležitá vec – slovo vždy robí chlapa. Dohoda a podanie ruky je viac ako všetky zmluvy a papiere. Čo je najpodstatnejšie – musíte mať dôveru ľudí okolo seba.“

V roku 2010 ste kandidovali piaty raz na post starostu, a prvý raz ste neuspeli. Veľké sklamanie?

„Bol som trochu sklamaný. Na dedine mi záležalo a stále záleží. Ale každá rana sa raz zacíli. Následne som sa snažil byť nápomocný ako poslanec. So súčasným starostom mám veľmi dobrý, korektný vzťah, vychádzame spolu výborne. On to má trochu ťažšie, doba je iná, generácie sa menia, ľudia sú náročnejší. Aktuálne už nie som ani poslanec, pri pohľade na dátum narodenia - už stačilo. Mám však v zastupiteľstve syna.“

A čo robíte teraz?

„V prvom rade – roky neoklamete. Ale na dôchodku som sa za tých desať rokov ešte nestačil nudiť. Zabávam sa remeslami okolo domu, občas muráročím ako za mladých čias, plus zámočníctvo, záhradkárstvo. Som predseda miestnej i okresnej záhradkárskej organizácie. Venujem sa rodine. Mám tri vnúčatá, snažím sa tráviť veľa času s nimi. Penziu si teraz užívam.“

Na ktorý zážitok z čias ešte starých Lužianok si najviac pamätáte?

„Na prvý televízor sa v našej dedine. Objavil sa v roku 1953 a mali ho Štátne majetky. Tie mali vývarovňu, lepšie povedané jedáleň, tu, pri kostole. Mali sme dobrého správcu, ktorý nám dovolil ten televízor chodiť pozeráť.“

Bola to obrovská bedňa cez pol stola, ale samotná obrazovka mala možno 20x20 centimetrov. Vysielalo sa len určité hodiny a záujemcov bolo neúrekom. Aby sme všetci videli, dávala sa pred televízor

šošovka. Do nej sa naliala voda a tým sa obraz zväčšil. A videli všetci. Bola to paráda.“

Čo by ste odkázali ľuďom v Lužiankach?

„Nech sú v týchto náročných časoch predovšetkým zdraví, spokojní. Nech sa majú dobre. Šťastný a spokojný môže byť človek vtedy, ak má dobrých priateľov. Priateľstvo a vzájomná pomoc sú najviac.“

Roland Osvald
foto: autor, archív

Záhradkári spoznávajú časť Záhoria

V letných horúčavách, kedy záhradkári nielen intenzívnejšie zavlažujú plodiny vo svojich záhradkách, ale aj konzervujú ovocie a zeleninu, dobre im padne telesné aj duševné osvieženie. Preto aj členovia výboru záhradkárov pripravili a zrealizovali zájazd do severnej časti Záhoria. Celý región Záhoria bol pomenovaný už v 17. storočí a predstavuje oblasť, ktorá sa nachádza na západe Slovenska za Malými Karpátami, čiže za horami.

V sobotu 17.7.2021 v ranných hodinách sme vyštartovali autobusom z Lužianok, ktorý nás dovezol do Holíč, kde sme najskôr mohli obdivovať monumentálne kamene – megality, ktoré boli premiestnené do blízkosti Holíčskeho zámku. Dovoz sa uskutočnil v 80. rokoch minulého storočia počas výkopových prác sídliska SNP a rozmiestnili ich v tvare slnečných hodín na priestranstvo do blízkosti manufaktúrnych budov a panelákov. Štúdiu megalitov sa venoval etnológ PhDr. Rudolf Irša, ktorého poznatky neboli predstaviteľmi mesta akceptované. Až svetový francúzsky špecialista Charles – Tanguy Le Rous potvrdil, že ide o opracované kamene -menhiry (bretónsky), a sú pamiatkou na neznámu kultúru Slovenska. Holíčske kamene nazývané "Stonehenge" (Stounhendž) podľa megalitov v Anglicku svedčia o vtedajšom kulte pohanov v tejto oblasti.

Výskum dopĺňa aj archeológ Ivan Cheben z Archeologického ústavu Nitra. Slnečné hodiny majú postavenie podobne terajším hodinám, teda v strede je zakopaný najdlhší kameň, ktorí vyčnieva nad zemou 4,5 m a po obvodě sú menšie kamene. Stredný kameň je dekorovaný najvyšším bohom Slovanov – Perúnom (boh blesku a hromu), ktorý má v ruke kyjak – sekeromlát. Archeologické vykopávky a štúdie priniesli aj ďalšie poznatky, že na pahorku nad sídliskom SNP sa nachádzala kruhová svätyňa (rondel). Rondely sa stavali v strednej a východnej Európe pred 5000 – 6500 rokmi v praveku, ale zatiaľ iba jediná sa našla v Holíči, čo je unikát. Megality sú sprístupnené celoročne a bezplatne.

Následne sme sa presunuli do blízkosti Holíčskeho zámku, kde bola možnosť zakúpenia tovaru od potravín, drogérie, zeleniny, ovocia, kvetín, mäsových výrobkov, suvenírov, ktoré dopesťovali a vytvorili šikovné ruky súkromní-

kov. Takýto trh sa opakuje 1 x za mesiac.

Terajší zámok je trojpodlažná budova v tvare U s dvoma bočnými krídlami v barokovom štýle. Aj keď má impozantný vzhľad, predsa by potreboval príviv financií na dôstojnejšiu fasádu.

Po vstupe do priestorov zámku nás pani sprievodkyňa verbálne oboznámila s jej históriou, ktorá mala svoj začiatok už v 11. storočí, kedy bol vybudovaný drevený vodný nížinný hrad. Po rozpade Veľkomoravskej ríše mal strážny, obranný charakter, ktorý chránil prechod cez Malé Karpaty. Bol hraničnou pevnosťou uhorského štátu. O dve storočia neskôr rod Arpádovcov dal postaviť nový pevnejší kamenný hrad, ktorý nasledujúci majiteľ Matúš Čák Trenčiansky dal prestaviť na jednopodlažný gotický palác. Ale český kráľ Ján Luxemburský ho v boji porazil a tým sa dostáva rod Luxemburských k moci, kde dedič Žigmund ako uhorský kráľ sa významnou mierou podieľa na budovaní holičského panstva a hradu, no neskôr hrad daroval Stiborovi z Beckova. V polovici 15. stor. hradné panstvo obsadili husiti. Aj ďalšie neblahé následky spôsobili hradu vojská Gabriela Betlehema, kurucov, Turkov a cisárskych vojsk, čo trvalo s prestávkami až do 18. storočia.

Z významných rodov ktoré vlastnili hrad v spomínaných storočiach boli Czoborovci a Revayovci. Rod Czoborovcov vlastnil pevnosť temer 300 rokov a posledný majiteľ Jozef, ktorý viedol hýrivý spôsob života predal panstvo aj s dlhmi v r. 1736 Františkovi Štefanovi Lotrinskému, manželovi Márie Terézie a nemeckému cisárovi. Za jeho vlády dali prestaviť renesančnú protitureckú pevnosť na prepychové letné sídlo. Taktiež vybudovali aj časť mesta,

stavby v barokovom štýle, ktoré viedli k zámku. Prestavba bola realizovaná pod vedením popredných rakúskych architektov a umelcov F. A. Hildebrant, J. B. Chamant a J. N. Janota. Pozreli sme si aj časť podzemných chodieb, ktoré boli napojené na hospodárstvo a slúžili služobníctvu. Po širokom schodišti sme sa dostali na 1. poschodie, kde sa nachádzala kaplnka zasvätená Nanebovzatiu Panny Márie s mramorovým oltárom, ale bez obrazu, a s časťou nástenných malieb. Zaujala nás zachovalá tzv. Čínska sála s koženými tapetami maľovanými výjavmi z 15-18 stor., benátske zrkadlá a lustre z 19. stor., bielo glazované majolikové kachle valcovitého tvaru. Najimpozantnejšou miestnosťou bola jedáleň s holičskou fajasou a kameninou. Pani sprievodkyňa spresnila, že manufaktúra na výrobky bola založená v r. 1743 F.Š. Lotrinským a

riadila ju viedenská ústredňa, v ktorej sa vyrábalo vyše 100 druhov porcelánového tovaru, ktorú usmerňovali umelecko – remeselnícke rody Francúzska, ktoré pred príchodom na Slovensko pôsobili v Lotrinsku.

Neskôr výrobu zamerali na riad z kameniny, k čomu ich dotlačil konkurenčný boj Anglicka. Nielen prudká výroba karlovarského porcelánu, ale aj vtedajšia politická situácia brzdila ich výrobu, čo spôsobilo až zastavenie prevádzok v polovici 19. storočia.

Po smrti F. Š. Lotrinského (18.8.1765) prevzala vedenie holičského panstva Mária Terézia so synom Jozefom II. V r. 1918 majetok Habsburgovcov znarodnili.

V ďalších miestnostiach nás pani sprievodkyňa upozornila na vývesky, ktoré poukazovali na "Zlatý vek cisárskej rezidencie v Holiči počas obdobia F. Š. Lotrinského", kde sú zaznamenané cenné mapy a archívne záznamy vtedajších šľachtických rodov a panstiev. K výveskám remesiel a cechov na panstvách Holič-Šaštíň – Hodonín bola možnosť si prezrieť aj jednotlivé náradia a stroje používané v mäsiarstve, obuvníctve, čizmárstve, súkenníctve, garbiarstve, murárstve, kamenárstve, pivárstve, vinárstve a iných vtedajších remeslách.

Záver prehliadky tvorila miestnosť s maketami, kde bol zhotovený pôvodný barokový zámok s hospodárskymi budovami a vonkajšou zeleňou. Videli sme tiež kostolík z Kopčian, najstarší, z 10. stor., veterný mlyn tzv. holandského typu, čo možno vidieť aj v teréne. Fascinujúca bola maketa rozhľadne, ktorú v skutočnosti postavili v minulom roku, aby návštevníci mohli obdivovať nielen

pamätihodnosti a flóru mesta, ale aj určitú oblasť Rakúska a Českej republiky.

V r. 1970 bol Holičský zámok vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Nedaleko zámku sme si po prehliadke interiéru pozreli bylinkovú záhradu, ovocné stromy, stromčekové ríbezle, egreše aj živý plot z okrasných hrabov.

Potom sme sa presunuli o 6 km ďalej, severne do Skalice, kde sme po obedňajšej prestávke s pánom sprievodcom absolvovali prehliadku historickej časti mesta.

Skalica je starobylé kráľovské mesto patriace medzi najstaršie mestá Slovenska. V súčasnosti má 15 000 obyvateľov. Je okresným mestom najsevernejšieho okresu Trnavského kraja.

Najstaršie písomné záznamy sú zo začiatku 13. storočia, kedy kráľ Ondrej II. daroval skalické územie Sebusovi a Alexandrovi, synom nitrianskeho župana Tomáša. Literárne pramene uvádzajú, že Rotunda sv. Juraja bola vybudovaná už v 11. storočí, čo je najstaršou stavbou v meste.

Ľudovít I. vyhlásil skalickú osadu za kráľovské mesto v Trnave 6. okt. 1372 a dal zároveň vybudovať jej opevnenie. Aj dnes možno nájsť zvyšky hradieb. Uhorský kráľ Žigmund Luxemburský mal záujem podporovať Skalicu, ale vzhľadom na jeho neustále finančné problémy ju dal do zálohy Stiborovi z Beckova, ktorý pred koncom pozemského života založil v nej starobinec.

Podobne ako v Holiči aj v Skalici vyčíňali husiti, ba dokonca si v meste vybudovali opevnený tábor, odkiaľ robili výpady do okolia tzv. spanilými jazdami.

V 15. až 18. stor. mesto zažívalo nielen rozkvet, ale aj úpadok. V tomto období vzrástla stavebná činnosť, budovali sa nielen cirkevné objekty ale aj verejné, školské, zdravotnícke a súkromné. Rozvíjali sa remeslá a cechy. Mesto malo povolené organizovať výročné trhy, malo svojho kata, šibenicu na ktorú mali právo iba skaličania, kde sa tradovalo "Enem pro nás a pro naše deti", a cudzincov odsúvali za mesto. Neblahé následky spôsobovali časté požiare, kde zhorelo veľa sakrálnych stavieb a domov. V meste vyčíňala aj morová epidémia v r. 1535, 1538, 1645-1646, 1710.

V 19. stor. v blízkom Hájiku vystavili rekreačné budovy, mesto vybudovalo železničnú stanicu a okresný kráľovský súd. Obyvatelia mesta aktívne bojovali proti maďarizácii. Víťali vznik Československej republiky v r. 1918. V 60- rokoch minulého storočia sa okresné mesto Skalica stalo súčasťou okresu Senica. Po r. 1989 demokratické zriadenie na Slovensku podnietilo súkromné aktivity aj v Skalici.

Pán sprievodca nám históriu a súčasnosť mesta priblížil pred Domom kultúry, ktorý bol vybudovaný v r. 1905. Je to dvojpodlažná stavba vyprojektovaná

architektom Dušanom Jurkovičom, ktorý skĺbil modernú stavbu s tradičnou ľudovou maľbou. Mohli sme obdivovať aj niektoré miestnosti v interiéri, foyer, miestnosť s jazierkom i rastlinami a divadelnú sálu, ktoré niesli pečať ľudových motívov. Všetko bolo doplnené výkladom, kto navštívil tieto priestory a pri akej kultúrnej činnosti.

V minulosti sa na poschodí nachádzal byt Pavla Blahu, lekára, politika a publicistu a v súčasnosti je tam Záhorské múzeum, kde sa nachádzajú nielen exponáty po majiteľovi, ale je tam aj čas etnologická (výšivky, kroje, poľnohospodárske a vinohradnícke nástroje, atď), archeologické oddelenie (vystavované predmety do 10.stor.), historické odd.(mapuje obdobie husitské, protiturecké, protihabsburské a cechy Záhoria). Piata časť je Galéria Júliusa Koreszku, maliara, ktorý zomrel v Skalici 1958.

Potom sme prechádzali jednotlivými pamätihodnosťami v meste, niektoré sme navštívili a iné nám sprievodca verbálne priblížil.

Dom kultúry sa nachádza na námestí Slobody, ktoré má trojuholníkový tvar. Oproti stojí trojlodový rímskokatolícky kostol sv. Michala Archanjela s vežou, na ktorej vybudovali ochodzu. S kostolom je spojená prístavba tzv. karner (kostnica). Vedľa kostola je kaplnka sv. Anny.

V historickej časti sa nachádza aj Rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie s kláštorom františkánov. V súčasnosti je v kláštore archív a Základ-

ná umelecká škola. Ďalšou pamiatkou je Rímskokatolícky kostol Najsvätejšej Trojice s kláštorom Milosrdných bratov. V kláštore je nemocnica. Prezreli sme si Rímskokatolícky kostol Františka Xaverského, jednolodový, ktorý navštívila aj Mária Terézia. Na hlavnom oltári je obraz Františka Xaverského. Pod kostolom sú krypty, kde boli pochovaní nielen jezuiti ale aj pavlíni. Ku kostolu je prístup aj kláštor pre jezuitov.

Kostol Pavla Pustovníka s pavlín-ským kláštorom sa v súčasnosti nevyužíva na bohoslužobné účely.

Evangelický kostol, v ktorom je uložený renesančný kalich, údajný dar Jána Amosa Komenského, ktorý tu pôsobil.

Z ďalších významných budov je Gvadaniho kúria, kde býval gróf, básnik a spisovateľ Jozef Gvadani a mal kuchára, ktorý vlastnil recept na trdelník, ktorého výroba sa datuje začiatkom 19. stor. Pôvod trdelníka je zo Sedmohradska (Rumunsko).

Radnica je dvojpodlažná stavba so 6. rizalitmi (zvislý výstupok na priečelí) a atikou s hodinami.

Z technických pamiatok sa zachoval Mlyn bratov Pilarikových, kde sa od r. 2005 nachádza múzeum.

Boli sme upozornení na lipu "Lipa slobody", ktorú vysadil Alexander Dubček 3.júna 1990.

Nakoniec sme si mohli obhliadnuť najstaršiu pamiatku mesta "Rotunda svätého Juraja", ktorá je v blízkosti Kalvárie. Pôvodne bola postavená v románskom slohu. Keď mesto povýšili na slobodné kráľovské, bola prestavaná tak, že spodná časť slúžila na sakrálné účely a vrchné poschodie ako strážna veža. V období baroka, keď mesto zažívalo najväčší rozmach vymenili kupolu s laternou, rozšírili hlavný vstup, vymenili okna a vybudovali krypty. Reštauračné práce boli vykonané aj v r. 1971-1977. V interiéri sú nástenné maľby zobrazujúce život sv. Juraja z 15.stor. a erby mesta a rodu Zápoľských.

Po skončení prehliadky sme boli autobusom dopravení do zariadenia „Vináreň pri Hájk“ kde sme od jeho majiteľa pána Bráneckého dostali vysvetlenie vzniku a vývoja "Skalického rubínu" a "Skalického trdelníka".

Vináreň je rodinného charakteru, víno vyrábajú klasickou metódou v pôvodnej vinohradníckej "búde" v Skalici, v jednom z miest "vinnej cesty Záhorie". V útulnej vinárničke sme mali možnosť ochutnať 3 druhy vína – biele, suché Müller Thurgau, ružové Karolínu a ukončili sme to povestným červeným, "Skalickým rubínom", vínom s chráneným označením pôvodu, suché. Pochutnali sme si aj na ich tradičnom "Skalickom trdelníku", ktorého pôvod je v Sedmohradsku, ale ten ich skalický, musí mať posýpku výhradne len orechovú. Tradičné miestne špeciality sme si mohli aj zakúpiť. Z tejto príjemnej vinárne, lahodnej vône a chute špecialít, v spoločnosti grációzneho majiteľa sa nám ťažko odchádzalo domov.

Touto cestou vyslovujeme poďakovanie všetkým, ktorí sa podieľali na príprave zájazdu, jeho realizovaní, čím nám sprostredkovali hlbšie poznať záhorácke mestá s ich pamätihodnosťami, tradíciami a súčasným stavom. Želáme si nech plodná spolupráca pretrváva aj do budúcnosti, aby prinášala radosť, lásku a ďalšie perspektívy.

Ing. Katarína Šebová, CSc.

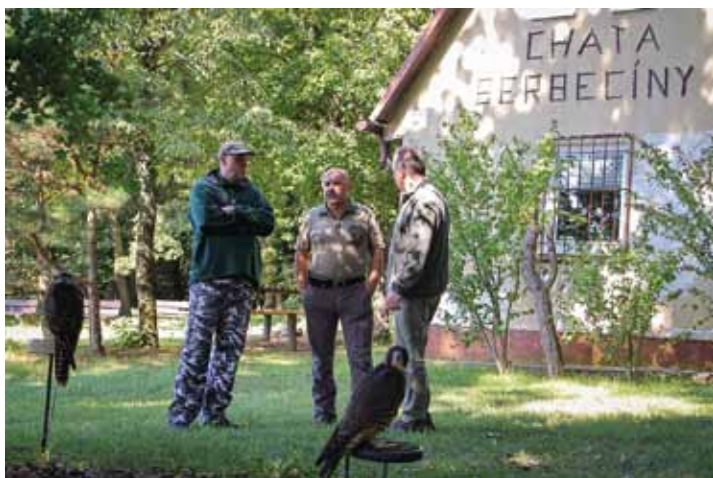
Sokoliarsky seminár

Dňa 4.9.2021 sa uskutočnil už tradičný Nitriansky Sokoliarsky seminár, ktorý organizoval Slovenský Sokoliarsky Klub pri SPK. Po prvý raz sa konal v Lužiankach, na chate Berbecíny.

Hojnú účasť sprevádzala dobrá nálada a prišlo nám aj počasie. Súčasťou seminára boli ukážky výcviku dravých vtákov. Skúsení mohli pozorovať svojich kolegov pri práci a menej skúsení alebo laici mohli vidieť ako taký výcvik prebieha. Zúčastnení videli sokolov sťahovavých, sokolov rároh a sokolov loveckých. Organizátorom bolo klubové združenie Zobor.

Poďakovanie patrí obci Lužianky a domácim poľovníkom, bez ktorých by akcia nebola možná. Pohostenie z miestneho penziónu Hoffer nesmelo chýbať.

Matej Fiala, Foto: Martin Lisý

Spoločná stanovačka

Spať v stanoch, byť s rodinou a priateľmi, vychutnávať si pobyt v prírode.. To znie ako začiatok dobrodružného príbehu. Jedno takéto dobrodružstvo zažilo aj viacero rodín z Lužianok a okolia spoločne s naším pánom farárom Ondrejom Kellnerom. Bolo to na prelome júla a augusta, v jedno piatkové popoludnie. Naša cesta viedla do Autokempu Drienok v Mošovciach. Do kempu sme prichádzali postupne. Pri štvrtom aute majiteľ kempu povedal, že vy ste asi posledné auto. To vtedy netušil, že tých áut príde ešte 12. Celkovo nás nakoniec bolo spolu 63 účastníkov.

Zarezervované sme mali dve chatky, kde spali väčšinou naše staršie dievčatá a mamy. Deti so svojimi ocinami a niektorými dobrodružnejšími mamami spali v stanoch. Areál kempu bol však dostatočne priestorový. Využili sme najmä obrovskú lúku, ale aj dve volejbalové ihriská a bazény s vodou vhodnou pre otužilcov – začiatočníkov. Keďže bol s nami aj pán farár, potešili sme sa aj svätým omšiam, ktoré nám odslúžil v piatok aj v sobotu

medzi našimi stanmi a chatkami. Večery sme trávili opekaním a príjemným rozpráváním. Deti si zas čas po západe slnka užívali hraním nočnej hry po kempe s čelovkami a baterkami.

V sobotu nás trochu potrápilo počasie, tak sme sa rozhodli ísť na krátku prechádzku v gumákoch a prišplášťoch po Gaderskej doline. Cestou sa však úplne vyčasil a tak sme šli a šli až sme prešli 8 km. Dostali sme sa k ústiu Dedošovej doliny kde sme sa mohli pokochať skalnou tiesňavou a vodopádom. Taká istá cesta nás však čakala aj späť. Takže nakoniec z krátkej prechádzky bolo krásnych 16 km a niektorí fyzicky zdatnejší s odbočkou aj na Blatnický hrad prešli ešte o pár kilometrov viac. Odmenou nám bol obed v reštaurácii, v ktorej pre nás všetkých pripravili chutné jedlo. No a ako dezert nasmela chýbať zmrzlina.

V nedeľu sa náš výlet končil. Pobalili sme stany, rozlúčili sme sa s krásnym prostredím kempu a nasadli do áut. Niektorí išli pozrieť Šútovský vodopád a iní sa zase zastavili po ceste domov v Kremnici. Už

teraz sa tešíme na ďalšie chvíle strávené spolu a budeme veľmi radi ak sa rozrastieme o ďalšie naše lužianske rodiny, ktoré takáto dovolenka láka.

Jana Moravčíková a Zuzana Zelenajová

Rozvoj sociálnych služieb v obci Lužianky

Vedeli ste o tom, že naša obec ponúka občanom možnosť využitia služieb sociálneho pracovníka? Ak nie, radi by sme Vám ho v tomto článku predstavili. Sociálnym pracovníkom pre našu obec je PhDr. Peter Arpáš (občan našej obce), ktorý vyštudoval Sociálnu prácu na Univerzite Komenského v Bratislave, je zamestnancom Sociálnej poisťovne, je tiež členom Sociálnej komisie pre obec Lužianky a členom Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov.

Neváhajte sa na neho obrátiť v otázkach

týkajúcich sa: sociálnej pomoci, konzultácií týkajúcich sa sociálnej oblasti, pomoci pri riešení krízových situácií, sociálneho poradenstva a pomoci v oblasti medziludských vzťahov.

Ako sám hovorí: „Uvedomujem si, že sociálna téma je veľmi citlivou oblasťou života, preto pristupujem ku každému problému občana našej obce individuálne, citlivo a diskretné.“ Budem rád, ak sa na mňa v prípade potreby obrátite telefonicky na číslo + 421 903 589 021 alebo e-mailom: peter.arpas@gmail.com.

Výlet dôchodcov

Napriek nepriaznivej predpovedi počasia sa 26. augusta 2021 vybrala skupina 40 členov Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Lužianky vyzbrojená dáždnikmi a pršiplášťami, na celodenný výlet s bohatým programom, ktorý pre nás pripravila predsedkyňa našej organizácie Anka Oťapková.

Cieľom našej cesty boli Oponice, Bánovce nad Bebravou, Uhrovec a Jankov Vršok.

V Oponiciach sme navštívili historický klenot - Aponiovskú knižnicu. Založil ju okolo roku 1770 gróf Adam Juraj Apponyi vo Viedni. Neskôr bola presťahovaná do Bratislavy a tam slúžila ako verejná knižnica. Potom ju gróf Anton Apponyi v 19. storočí presťahoval do Oponíc, do svojho rodového sídla. V súčasnosti je knižnica sprístupnená verejnosti. Návštevníci tu môžu vidieť 17 000 zväzkov v 12 jazykoch.

Z Oponíc sme smerovali do Bánoviec nad Bebravou, kde sme si pozreli gotický rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša z 13. až 15. storočia, ktorý sa nachádza v areáli cintorína a potom na námestí kostol Najsvätejšej trojice z 18. storočia, kde nám požehnal miestny pán farár.

Ďalšou zastávkou bol Uhrovec. V Uhrovci sme navštívili Uhrovské múzeum, ktoré približuje najmä mladej generácii každodenný

život obyvateľstva, odevy, kroje, prácu a zvyky našich predkov a významné osobnosti ktoré sa tu narodili alebo pôsobili.

Uhrovec je rodiskom dvoch významných osobností slovenského národa - Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka.

Rodný dom Ľ. Štúra v Uhrovci je národnou kultúrnou pamiatkou. Expozícia bola otvorená v r. 1965 pri príležitosti 150. výročia narodenia Ľ. Štúra. O 106 rokov po Ľ. Štúrovi sa v tom istom dome narodil Alexander Dubček. Časť expozície je venovaná jeho životu a dielu.

Poslednou zastávkou bol Jankov Vršok. Počas druhej svetovej vojny tu pôsobila partizánska skupina. Na pamiatku padlým hrdinom SNP sa tu vypína impozantná Mohyla s pylónom, pri ktorej sa každý rok konajú oslavy SNP. Pamiatku padlých hrdinov sme si uctili položením kvetov a zaspievaním Partizánskej hymny.

Naše putovanie je na konci. Dobrú náladu nám nepokazil ani občasný letný dážďik a tak sme sa vo večerných hodinách unaveení, ale spokojní a plní dojemov a zážitkov vrátili domov.

Alica Štefanková

„Lúč“

25. rokov, krásne to číslo, ktoré hovorí o štvrté storočí, v našom živote. Málo, veľa. Je to len číslo, pri ktorom sa človek zastaví, porozmýšľa, zaspomína si. História opradená životnými príbehmi a krásnymi spomienkami na dobu pred 25 rokmi. Vtedy sme boli mladá obec poznačená pre nášho občana realitou nie vlastnej kultúrnej tvorby po 17. ročnom

prispôsobovacím obdobím sa niekomu. A tu sa naraz vytvoril priestor ticha a smutnej nostalgie. Našťastie netrvalo to dlho. Našli k sebe cestu mladý a aj stredná generácia. Našli sa aj takí, ktorí dokázali povzbudiť na duchu aj ostatných. Takým svetlým vzorom boli Anna Poláčiková a Eva Jančíková, ktoré sa obkolesili ľuďmi,

spoluobčanmi, ktorí mali vrodenný vzťah ku kultúre. Pre veľký záujem a rozdielne smerovanie ochotníkov sa vytvorili dve skupiny, neskôr dve spevácke skupiny. Jedna s nich pod názvom „Lúč“, ktorej si 25. ročné nepretržité účinkovanie na Lužianskej kultúrnej scéne pripomínáme. Skupina sa veľmi rýchlo zaklimatizovala

a získala si sympatizérov, ktorí mali vo svojej krvnej skupine zakódovanú kultúru. Začali sa stretávať, čoraz častejšie a pri týchto stretnutiach si zaspomínali na zašlú slávu kultúrneho vyžitia v našej obci, ktoré bolo kedysi známe v širokom okolí ako Fašiangy, sprievod po celej obci a večer zábava do pol noci – pochovávanie basy, Veľkonočné zábavy, maškarné plesy majálesy, juniálesy, benátske noci, dožinky, obaračkové zábavy, hodové zábavy a podobne. Ej nedaj Bože, že by nebola Katarínska alebo Silvestrovská zábava a Štefanská ani nehovorím. Vždy sa o to niekto postaral, raz to boli futbalisti, potom zväz žien, ZRPŠ, ale vždy tu bol niekto, kto robil kultúrny život v našej dedine, či už to v kinosále, na ihrisku, alebo neskôr v našom kultúrnom dome, ktorý bol pri uvedení do prevádzky pýchou nie len celého nášho okresu ale aj kraja.

Začiatky boli ťažké, veľké úlohy a požiadavky sa kládli na novovznikajúci spevácky súbor zložený zo samých amatérov. Žiadny z členov nemal za sebou nejaké profesionálne skúsenosti. Začínali len z veľkou túžbou uspieť a pobaviť náročných divákov a to sa im darilo. V dobe keď začínali neboli v okolí žiadne folklórne súbory. Sami si zhotovili jednotné oblečenie a začali spievať s nadšením. Mali stále viac záujemcov o ich vystúpenia, nie len doma, ale aj v okolí. S úspechom rástlo ešte viac ich nadšenie, ako aj zviditeľňovanie našej obce. Z ich bohatej kultúrnej činnosti spomeniem desať ročné vystupovanie vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby na Agrofilme – medzinárodnom festivale poľnohospodárskych a potravinárskych filmov na ktorom sa pravidelne zúčastňovali a svojimi piesňami tvorili kultúrny program pre našich a zahraničných účastníkov tohto celosvetového festivalu. Okrem domácich vystúpení absolvovali aj zahraničné. Spievali v Rumunsku v obci Vuková – rumunským

Slovákom. Slovákom žijúcim v Rumunsku pri príležitosti vysviacky slovenského kostola. Reprezentovali svojím vystúpením Nitriansky samosprávny kraj v Maďarsku, kde potešili svojím vystúpením našich

Slovákov v predvianočnom období. A samozrejme veľa vystúpení v našej obci i mimo nej. Z tých posledných spomeniem úspešné akcie Rok na dedine, Vianočné pastorále, vystúpenia v domove dôchodcov, vystúpenia vo vianočnom mestečku

v Nitre. Ich nadšenie a svedomitá práca bola korunovaná aj nahraním CD v roku 2012 s ľudovou hudbou Ponitran s názvom „Vadila sa sýkorka s mlynárom“. Pri

príležitosti 20 výročia vzniku súboru, bol súbor ocenený plakétou starostu obce, za vzornú reprezentáciu našej obce. Súčasne obdržal aj plakétu za reprezentáciu Nitrianskeho samosprávneho kraja od župana

Milana Belicu. Za týmto úspechom sú roky tvrdej práce, hodiny skúšok, za čo súboru Lúč patrí naše veľké ďakujeme.

Žiaľ, nie všetci členovia sa dožili dnešného výročia, dnes sa nás už pozerajú z neba. Dlhé roky boli neoddeliteľnou súčasťou súboru, Eva Jančíková, zakladateľka súboru, Dadka Jančiová, Julko Kopček, Jozef Čurgali, Jozef Vozár, Michal Štefanka, harmonikári Jaroslav Brodání, Ondrej Turan.

Na dnešnej oslavnej akcii, starosta obce sa poďakoval dlhoročnej vedúcej súboru, skvelému človeku Marike Kuchárikovej, ktorá je jedna zo zakladajúcich členov súboru a vedúcou súboru bola od roku 2013, z osobných dôvodov sa rozhodla ukončiť funkciu vedúcej, členkou súboru zostáva naďalej. Prostredníctvom Lužianskych noviniek, chceli by sme sa jej aj my, vďační poslucháči poďakovať za úspešné vedenie súboru, popriať jej veľa zdravia a veľa prežitých dní v spokojnosti.

Novým vedúcim súboru sa stal Paľko Slovák, momentálne má súbor 16 členov, na harmonike sprevádza Gašpar Poláček.

Nášmu jubilujúcemu súboru prišli k

výročiu zablahoželať spevácke súbory:

Kepeždanka z Hájskeho, Lehoťanka z Lehoty, Komiackí mládenci z Komjatíc a samozrejme Lužiančanka z Lužianok. Hostujúcim súborom starosta Jozef Bojda, poďakoval za spestrenie osláv a odovzdal im "Ďakovné listy". Poslanec OZ a predseda kultúrnej komisie pán Martin Zelenaj zablahožedal jubilujúcemu súboru Lúč k ich výročiu a odovzdal im darčkový kôš.

Súboru Lúč prajeme ešte ďalších, minimálne 25 rokov, ďakujeme im za ich dôstojnú reprezentáciu našej obce, všetkým členom súboru prajeme veľa zdravia a veľa krásnych piesní.

Text: Pagačovičová Mária
Fotky: Cabánek Milan

Jubilanti 2. a 3. štvrťroku 2021

50 rokov oslávili: Blanka Duchoňová, Ján Sokol, Mgr. Ľubomír Pleidel, Anna Sucháňová, Renáta Trizňová, Iveta Cocheryová, Monika Salvová, Dušan Bardoň, Emil Ivan, Alexander Gála, Mária Bartová, Štefan Rác, František Forró, Dušan Škultéty a MUDr. Tatiana Vykoukalová

55 rokov oslávili: Juraj Macánek, Silvia Lakatošová, Juraj Kollár, Milan Jánošík, Róbert Vranka, Marek Upohlav, Ľubica Eckerová, Mgr. Ľubica Učňová, JUDr. Miroslav Hronský, Vladimír Balco, Mgr. Ľudovít Csóka, Ing. Ivana Jančiová, Ružena Vašková, Ľuboš Draškovič, Monika Rigová, Bc. Jozef Gregor a Renáta Palová

60 rokov oslávili: Elena Káčeríková, František Varga, Peter Sollár, Ladislav Lauko, Rozália Lakatošová, Zlatica Paulisová, Marián Rác, Ing. Jozef Slovák, Vladimír Sochor, Ing. Alena Remenárová, Mgr. Oľga Kroczecková, Gabriel Billa, Valéria Smutná, Viera Bernáthová, Anna Varečková, Magdaléna Krestánová, Michal Králik, Ľubomír Dominka, Marián Belák, Augustín Ecker

65 rokov oslávili: Milan Piovarči, Peter Železník, Jaroslav Košš, Eleonóra Čurgaliová, Alena Karasová, Stanislav Šmitala, Alžbeta Varečková, Jaroslava Fúsková, Peter Lacuška, Irena Lacuškova, Ivan Štefanka, Ján Urbánek, Anna Lauková, Vladimír Vlček, Pavol Slovák, Mária Kollárová, Jolana Bojdoová, Anna Hulalová

70 rokov oslávili: Milan Hlinka, Michal Peťovský, Silvestra Vargová, Ja-

roslav Balaj, Mária Varečková, Rudolf Lacika, Vlastislav Čechetka, Katarína Ďurčeková, Anna Lauková, Vojtech Korpáš, Ľubica Turianicová, RNDr. Peter Krčah, Mária Párajová, Viera Šaturová, a Daniela Verešová

75 rokov oslávili: Anna Krajčová, Milan Buch, Ing. Dušan Spáč, Vincent Brezovský, Ján Janál, Ing. Anton Halčin, Mária Zahnášová, Anna Orosová, Eva Šantavá, Stanislav Lauko, Oliver Šantavý, Viktória Králiková, Eva Čentěšová, Alžbeta Farmošová a Vladimír Blížik

85 rokov oslávili: Michal Minár, Mária Šaučíková, Margita Hotová, Ján Kiko, Mária Upohlavová, a Mária Kucharíková

90 rokov oslávili: Paulína Lauková, Veronika Štefanková

91 rokov oslávila Mária Almášiová

94 rokov oslávila Irena Králiková

Okienko do kuchyne

Kyslá zemiaková polievka

s lesnými hubami a slaninkou

Suroviny: 4ks stredne veľkých zemiakov, 1 hrst' sušených húb, 200ml mlieka, 200ml pochúťkovej smotany, 2PL hladkej múky, podľa chuti kryštálový cukor, podľa chuti ocot, 100g oravskej slaniny, soľ, mleté čierne korenie, nové korenie, bobkový list

Postup: Huby namočíme v miske na cca hodinku. Očistené a na kocky pokrúpané zemiaky dáme variť na miernom ohni. Osolíme a pridáme koreniny. Z namočených húb vymačkáme vodu a pridáme ich do polievky a varíme až kým zemiaky nezmäknú.

Z mlieka, smotany a múky si pripravíme zátrepku, vlejeme ju do polievky a necháme znovu zovrieť. Odstavíme a nakoniec podľa potreby dochutíme cukrom a octom.

Podávame s chlebíkom a na kocky pokrúpanou, opraženou slaninkou.

Kačacie stehná s medom

Suroviny: 4ks kačacích stehien, soľ, 2-3PL medu, korenie čierne mleté, 0,5kg červenej kapusty, 1ks cibule, cukor, olej, ocot, rasca mletá, škoric mletá, 2 jablká

Viedenské knedle: 10 ks rožkov, 4ks vajec, hrubú múku, mlieko, petržlenovú vňať, soľ, 2dl oleja

Postup: Viedenské knedle: Rožky pokrúame na malé kocky, pridáme vajcia, olej, múku, mlieko, posekanú petržlenovú vňať a soľ. Všetko zmiešame a necháme 30 min. stáť. Potom zo zmesi tvarujeme gule a dávame ich do vriacej vody a varíme 15 min. Príprava kapusty: Nakrájajú cibulu skaramelizujeme do hneda. Pridáme posekanú červenú kapustu, soľ, mletú rascu, mleté čierne korenie, postrúhané jablká a dusíme asi 30 – 40 min. Môžeme dochutiť škoricou.

Kačacie stehná: Kačacie stehná osolíme a ponatierame medom. Dáme piecť do rúry na 180 stupňov Celzia približne na 1 – 2 hodiny. Upečené kačacie stehná podávame s červenou kapustou a viedenskou knedľou.

Obrátený hruškovo-makový koláč

Suroviny: 6ks menších hrušiek, štava z 1 citrónu, jahodový lekvár

Na cesto: 150g trstinového cukru (prip. kokosového), 3 vajčka, 100ml vody, 500g makovej múky, 600ml mlieka, 100g masla, 3ks nastrúhaných hrušiek, 12g kypriaceho prášku, maslo na vymastenie formy

Na posypanie: mletú škoricu a trstinový cukor na posypanie koláča

Postup: Hrušky ošúpeme, prekrojíme na polovicu, vyberieme jadrovník a pokvapkáme citrónom, aby nezoxidovali. V mixéri rozmišujeme trstinový cukor na prášok. Pridáme žltka, vodu a mixujeme do penista.

Do misy vsypeme makovú múku, prilejeme mlieko, rozpustené maslo, nastrúhané hrušky a vyšľahané žltky.

Z bielkov vyšľaháme tuhý sneh a pridáme do cesta. Sneh jemne vmiešame, pridáme kypriaci prášok a premiešame. Formu s priemerom 25 cm vymastíme a vysypeme múkou.

Jednu tretinu cesta vylejeme na dno formy.

Do takto pripraveného cesta poukladáme rozpolené hrušky tak, aby jamky v hruškách boli smerom nahor. Každú jamku v hruške naplníme lyžičkou lekváru. Takto naplnené hrušky zalejeme cestom ktoré nám zostalo a zarovnáme. Rúru rozohrejeme na 180°C a pečieme 60 minút. Po upečení koláč vyberieme z rúry a necháme úplne vychladnúť. Keď je koláč vychladnutý, zoberieme podnos, položíme ho na vrch formy a opatrne koláč otočíme hore dnom. Formu odstránime a koláč posypeme trstinovým cukrom so škoricou.

Chutné pagáčiky

Suroviny: 250g kyslej smotany, 1 ČL soli, 1/2ČL cukru, 1,25dcl oleja, 3 šálky (objem 250ml), hladkej pšeničnej múky, 1 vrečko sušeného droždia, mlieko, kečup, salám, (šunka, klobása) tvrdý syr na posypanie

Postup: Smotanu zmiešame so soľou, cukrom a olejom, pridáme múku, ktorú sme zmiešali s droždím. Podľa potreby pridáme mlieko a vypracujeme hladké cesto. Necháme 30 minút kysnúť. Potom cesto rozvaľkáme na hrúbku asi 1cm. Vykrajujeme kolieska. Do stredu koliesok urobíme jamku, natrieme ju kečupom, vložíme do nej salám, (klobásu, šunku), potrieme vajčkom a posypeme strúhaným syrom. Pečieme pri teplote 200°C asi 15 minút.

Humor

☺ Oci, v škole si pripadáš ako na policajnom oddelení. Stále sa ma na niečo vypytujú a ja o ničom neviem.

☺ **Učiteľka hovorí Ferkovi:**

- **Ferko, v slove zápalky sa píše dĺžň!**

- **No a čo? Myslíte, pani učiteľka, že bez dĺžňa by nehoreli?**

☺ Dvaja pijani:

- Jano, ak uhádneš v ktorej ruke držím fľašu, tak ju vypijeme.

- Hik, v ľavej.

- No tak, Jano, skús to ešte raz, hik.

☺ **Podnapitý muž sa dohaduje s policajtom:**

- **Vy mi nemáte čo rozkazovať! Ten koňak, čo mám v sebe, mal o jednu hviezdičku viac, ako máte vy na výložke.**

☺ Policajt vidí ako sa bijú dvaja opilci.

- Čo si to vyjasňujete?

- Ja hovorím, že na nebi je desať Mesiacov a on, že jedenásť, - odpovie jeden.

- A v ktorom rade? - spresňuje si policajt.

☺ - **Čo budeš dnes robiť?**

- **Nič.**

- **Veď to si robil včera.**

- **Áno, ale ešte to nemám hotové.**

☺ - Kamarát, nevieš, čo je to Vatórium?

- A to kde si prišiel k takému názvu?

- Nuž, bol som v Tatrách a tam som videl nápis Observatórium. Čo znamená obser, to by som vedel, len neviem, čo je to Vatórium.

Omaľovánka

Výroky slávnych

Na kúrenie je najlepšie staré drevo, na pitie staré víno, na dôverné rozhovory starí priatelia a na čítanie starí autori."

Francis Bacon, anglický filozof

„Dospievať je ťažké, zrieť je krásne a starnúť je dobré."

Marie Pujmanová, česká spisovateľka a novinárka

„Mladosť nech nie je zlomyselná voči starobe. Veď tým, čo je mladosť dnes, staroba už bola. A čím je staroba, tým mladosť ešte len bude."

Innozenz III., rímskokatolícky pápež

Nášou najväčšou pýchou nie je, že nikdy nespádame, ale to, že vstaneme zakaždým, keď spadneme.

(Konfúcius)

Hádanky

● Šťavnatá a sladká guľka, ku ďalším si líčka tuľká. Z lístia celý strapec kuká, odtrhla ho čias ruka. Hneď to každé dieťa pozná, lebo je to strapec ... (an-zorh)

● **Mám ho rád so sestrou Majou, lahodný plod z teplých krajov. Guľatučká šuštička a na konci ružička. Osvieži to oboch nás, Otec kúpil ... (sánana)**

● Sedí babka guľatá, má sto sukien zo zlata, keď ju raz vyzliecť skúsiš, rozplakať sa pritom musíš. (aľubic)

● **Kým má listy svieže, na vetvách mu sedia ježe. Keď spadne jež na líčko, znesie hnedé vajčko. (natšag)**

(avkrM)

Pranostiky

✓ Po sv. Terezke mráz po strechách lezie.

✓ **Ak príde Martin na bielom koni, metelica metelicu honí.**

✓ Ak hus o Martine už po ľade chodí, zas okolo Vianoc v kaluži sa brodí.

✓ **Na sv. Katarínu zalezieme pod perinu**

LUŽIANSKE NOVINKY

Obecný štvrťročník. Vydavateľ: Obec Lužianky, Rastislavova 266, 951 41 Lužianky, t. č. 037/7783469, IČO 34003517.

Registračné číslo EV 3466/09, ISSN 1338-9017.

Šéfredaktor: Jozef Bojda

Redakčná rada: Milan Cabánek, Mgr. Alžbeta Rigová